

**Nyugat-magyarországi Egyetem
Közgazdaságtudományi Kar**

**AZ EURÓPAI UNIÓBAN ALKALMAZOTT SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ
RENDSZEREK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A
MAGYAR SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ RENDSZERRE**

Doktori (PhD) értekezés tézisei

Pétervári Zsófia

Sopron
2014

Doktori Iskola: Széchenyi István Gazdálkodás- és Szervezéstudományok

Vezetője: Prof. Dr. Székely Csaba DSc

Program: Vállalkozásgazdaságtan és menedzsment

Vezetője: Prof. Dr. Székely Csaba DSc

Témavezető: Dr. Pataki László PhD

.....
Témavezető támogató aláírása

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	1
1.1 A téma aktualitása	1
1.2 A kutatás célja és területe.....	2
2. A kutatás tartalma, módszere és indoklása.....	4
2.1 Primer és szekunder adatforrások	4
2.2 A kutatás során alkalmazott módszerek	5
3. Kutatási eredmények, új és újszerű tudományos eredmények.....	8
4. Következtetések, javaslatok	12
5. Összefoglalás.....	15
A disszertáció szerzőjének az értekezés témakörében megjelent közleményeinek jegyzéke ..	17

1. Bevezetés

Magyarország Alaptörvényének XXX. cikk (1)-(2) bekezdése értelmében mindenkinek hozzá kell járulnia a közös szükségletek fedezéséhez. A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.

Az adórendszer, az adóztatás hatékonysága évről-évre visszatérően közbeszéd tárgyává, társadalmi-gazdasági célok megvalósításának pénzügyi-politikai eszközévé válik, a társadalom valamennyi rétegét közvetlenül érinti. A központi költségvetésbe esetlegesen kényszerrel is beszedett adók a közpénzügyi rendszereken keresztül áramlanak vissza a gazdaságba, vagy közvetlenül az egyénhez.

Napjainkban a magánszemélyek adóztatását egyre inkább a munkajövedelmek adóztatásával azonosítják. Éppen ezért az adózást - ezen belül a személyi jövedelemadózást - nem lehet egyszerű közgazdasági modellé transzformálni, hanem széleskörű vizsgálódásokon keresztül kell megközelíteni, elemezni annak lehetséges hatásait, gondosan szem előtt tartva a társadalom által megkövetelt méltányosságot és igazságosságot.

1.1 A téma aktualitása

A téma aktualitását elsődlegesen az adja, hogy az egyes EU tagországok válságkezelési műveletekkel kívántak reagálni a nemzetközi pénzügyi- és a reálgazdasági válságra. A kormányzat és a törvényhozás részéről válságreagáló műveletnek számít az is, ha az országok adójogszabályaik módosításával felülvizsgálják adórendszerük hatékonyságát. Az adóbevételek következetes beszedésének ilyen körülmények között még a korábbiaknál is nagyobb jelentősége van. Nagy szükség van a társadalmi közkidások, a szociális ellátások, a társadalmi-biztosítási juttatások fedezetének biztosítására, hiszen növekszik az arra rászorulóknak száma, s visszaesik a gazdaság teljesítménye. Amikor a világban számos helyen az iparágak küzdenek a túlélésért, álláshelyek tömegei szűnnek meg, minden felelős kormány - a recesszió elkerülése, illetve a jövő fejlődésének megalapozása érdekében - időlegesen megszorító intézkedéseket kénytelen hozni (NAV, É. n.).

Másrészt a személyi jövedelemadó rendszer tartalma, évenkénti változása a magyar társadalom egészét rendszeresen foglalkoztatja, hiszen a lakosság legnagyobb részét direkt módon érintő jogszabályról van szó.

Harmadrészt problémának tekintem, hogy Magyarországon a 2011. évben bevezetett egykulcsos személyi jövedelemadó rendszerrel kapcsolatos tapasztalatok még nem

kiforrottak, az adatok hiányosak. Éppen ebből a megfontolásból a kvantitatív jellegű kutatásához kérdőíves felmérést készítettem, melynek keretében a személyi jövedelemadózással kapcsolatos eddigi tapasztalatokat vizsgálom Magyarországon.

1.2 A kutatás célja és területe

Az értekezés célja, hogy bemutassa - terjedelmi okokból a teljesség igénye nélkül -, milyen megoldásokat alkalmaznak a személyi jövedelemadóztatás területén egyes országok.

Az adóztatás területén minden országban sokrétű, időnként egymással ellentmondó hatások érvényesülnek. Az adóbeszedési tevékenység hatékonysága elsősorban az alapul szolgáló társadalmi viszonyok által meghatározott kodifikációs megoldások függvénye.

Az EUROSTAT honlapján talált statisztikai információkat hitelesen átvettem és az értekezésben a tagállamok adómértékének szintjét összefoglalva, tömörítve jelenítettem meg. A konklúzió levonásában segítségemre volt az OECD, a KPMG, a MAZARS, és a DELOIETTE adózási adatbázisa, melyek a tagállamokra vonatkozó adózási paramétereket tartalmazzák.

A disszertáció középpontjában az alábbi kutatási kérdések állnak:

- Milyen személyi jövedelemadózási tendenciák érvényesülnek az egyes európai uniós tagországokban?
- A személyi jövedelemadó rendszernek lehet-e hatása az adott ország belföldi fogyasztására, illetve a foglalkoztatottság szintjére?
- Milyen tendencia figyelhető meg a hazai adóbevételek alakulásában?
- Hogyan befolyásolja az egyes makrogazdasági paraméterek (GDP arányos belföldi kereslet, GDP arányos megtakarítás, GDP arányos import, foglalkoztatottsági ráta) értékeinek alakulását a személyi jövedelemadó rendszer jellege?
- Hogyan alakulnak az adóbevételek az egykulcsos SZJA bevezetése után a kelet-közép európai országok tekintetében?

A hipotézisek megfogalmazása során jórészt empirikus tapasztalatokat vettem alapul. Feltevéseim logikai úton is levezethetőek, amelyek már szinte evidenciának számítanak. Éppen ezért arra voltam kíváncsi, hogy a személyi jövedelemadó terhelés valóban hat-e bizonyos gazdasági és társadalmi jelenségekre. Ezek alapján állítottam fel a végső hipotéziseket, melyek a következők:

H1. Megfigyelhető egy olyan jelenség, hogy a földrajzilag egymás közelében elhelyezkedő országok személyi jövedelemadó rendszerüket egymáshoz közelítik. A gazdasági problémákkal küzdő országok kiútkeresésének egyik eleme, hogy sikeres, vagy sikeresnek vélt gazdaságpolitikai eszközöket egymástól átemelnek, országuk gazdasági növekedésének és adómoráljuk javulásának reményében.

H2. A korábban progresszív személyi jövedelemadó rendszert alkalmazó és magasabb személyi jövedelemadó kulccsal rendelkező kelet-közép európai országok szívesebben térnek át az egykulcsos személyi jövedelemadózási rendszer bevezetésére, mint a nyugat-európai országok.

H3. Az egyes európai uniós országok lakosságának személyi jövedelemadó terhelése hatással van az adott ország belföldi keresletére és az import volumenére. Magasabb személyi jövedelemadó terhelés mellett kevesebb fogyasztásra felhasználható jövedelem marad a magánszemélyeknél, aminek hatására összességében csökken a lakossági kereslet mind a belföldön előállított, mind az importból származó termékek és szolgáltatások iránt.

H4. A személyi jövedelemadó terhelés mértéke befolyásolja a tagállami foglalkoztatás politikát valamint hatással van a megtakarítások alakulására.

H5. A személyi jövedelemadó bevételek aránya az összes költségvetési bevételhez viszonyítva hasonló nagyságrendet képvisel az egyes európai országokban attól függetlenül, hogy milyen személyi jövedelemadó rendszer működik az adott országban. Az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszerek bevezetése nem csökkenti érdemben a személyi jövedelemadó bevételek súlyát a költségvetés bevételein belül, csupán az adóalanyok közötti tehermegosztás átalakítását eredményezi a progresszív személyi jövedelemadó rendszerekhez képest.

H6. A társadalom többsége a progresszív adózást tartja megfelelőbbnek és azt preferálja, vagyis úgy véli, hogy a magasabb jövedelműeknek jobban hozzá kell járulni a közteherviseléshez. Emellett a Kormány azon szándéka, mely szerint az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer és a családi adókedvezmény a magasabb jövedelműek esetében a gyermekvállalási szándékot kívánja ösztönözni, nem feltétlenül igazolható.

2. A kutatás tartalma, módszere és indoklása

2.1 Primer és szekunder adatforrások

A disszertációban megfogalmazott kutatási kérdések megválaszolásához, illetve a felállított hipotézisek vizsgálatához elsődleges (primer) és másodlagos (szekunder) adatgyűjtési módszereket is alkalmaztam.

A szekunder kutatások a személyi jövedelemadó terhelés és az egykulcsos és többkulcsos személyi jövedelemadózás nemzetgazdaságban betöltött szerepének meghatározására koncentráltak. A napjainkig megjelent nemzetközi és hazai szakirodalmi anyag összefoglaló jellegű bemutatására törekedtem, különös hangsúlyt fektettem a kutatási témával választott részterületre. A 2002. és 2011. közötti évek Európai Unió ország adatai adják a kutatómunkám törzsét. Az értekezésben szerettem volna minél tágabb időszakot átfogni, hogy a tendenciák jobban megállapíthatók legyenek, azonban a vizsgált időszak korábbi éveire vonatkozóan bizonyos országok tekintetében adathiányba ütköztem. A mérési nehézség miatt, nem tudtam idősoros vizsgálatot végezni, ezért a keresztmetszeti vizsgálatokra összpontosítottam. A statisztikai adatok összegyűjtése az EUROSTAT statisztikai adatbázisa alapján valósult meg.

Vizsgálódásom alapjául egy primer kérdőíves kutatás szolgált. Magyarországon 2011. évben vezették be az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszert, így az ezzel kapcsolatos tapasztalatok eléggé hiányosak. Célom volt, hogy értékeljem a jelenlegi személyi jövedelemadó rendszer társadalmi megítélését, valamint a személyi jövedelemadó elkerüléssel kapcsolatos társadalmi reakciókat.

A primer adat felvételezést 2013. június és július hónapjában végeztem. Annak érdekében, hogy a válaszadási kedvet ne rontsam, igyekeztem rövid, egyszerű és többségében zárt kérdéseket feltenni. A megkérdezéseket addig folytattam, amíg a válaszadók száma elérte a 200 főt. Önkényes mintavételt választottam, olyan személyekkel töltöttem ki a kérdőíveket, akik elérhetőek voltak számomra, bízva abban, hogy az egyes kérdésekre maradéktalanul választ kapok. Ezzel egyrészt az volt a célom, hogy felgyorsítsam a kitöltés folyamatát, másrészt olyan embereket kérdezzek, akik átérzik a válaszadás fontosságát. Ennek a technikának köszönhetően nem volt értékelhetetlen kérdőív. A kutatási minta nem reprezentatív, de az eredmények mégis informatívak, a következtetések levonására alkalmasak. A kérdőívek feldolgozása nagy odafigyelést igényelt, mivel mind a 200 db kérdőív manuálisan került kitöltésre. Az

átkódolás után a kérdőívek elemzését a Statistical Package for Social Sciences (SPSS v. 16.0) programcsomaggal végeztem.

A primer kutatás két fő részből tevődik össze. Vizsgáltam a megkérdezettek véleményét a jelenlegi személyi jövedelemadó rendszerről, valamint a személyi jövedelemadó ellenőrzés hatékonyságáról és az adóelkerülés morális megítéléséről. A statisztikai sokaságot a következő tulajdonságok szerint csoportosítottam: nem, életkor, lakóhely, iskolai végzettség, bruttó és nettó havi jövedelem, a tervezett gyermekek száma, a háztartásban élők létszáma.

2.2 A kutatás során alkalmazott módszerek

A hipotézis vizsgálat során a következő statisztikai módszerek kerültek felhasználásra: korreláció- és lineáris regressziószámítás, varianciaanalízis, keresztábra-elemzés és klaszterelemzés.

1. táblázat: A vizsgálat során alkalmazható módszerek besorolása

	Nem metrikus független változó	Metrikus független változó
Nem metrikus függő változó	Keresztábra-elemzés	Diszkriminancia-elemzés
Metrikus függő változó	Variancia-elemzés	Korreláció, regresszió-elemzés

Forrás: Sajtos-Mitev (2008) alapján

Az elemzés során a következő eredményváltozók és magyarázóváltozók kerültek meghatározásra.

2. táblázat: A magyarázó- és eredményváltozók meghatározása

<i>Magyarázóváltozók</i>	<i>Eredményváltozók</i>
SZJA kulcs értéke	Belföldi kereslet/GDP %
SZJA/GDP %	Import/ GDP %
Államháztartási bevétel/ GDP%	Megtakarítás/ GDP %
	Foglalkoztatottsági ráta %

Forrás: saját szerkesztés, progresszivitás esetén a legmagasabb SZJA kulccsal van számolva

A **korrelációszámítás** során arra kerestem a választ, hogy van-e kapcsolat, és ha van, akkor az mennyire szoros, a személyi jövedelemadó kulcs és a GDP arányos személyi jövedelemadó

bevételek, a GDP arányos megtakarítás, a GDP arányos belföldi kereslet, a GDP arányos import volumene és a foglalkoztatottsági ráta között az Európai Unióban. Korrelációs kapcsolat esetén meghatározható az, hogy az egyik ismérv növekedésével a másik ismérvnek általában a növekedése vagy csökkenése jár-e együtt. Ezt fejezi ki a kapcsolat iránya, amely az ellentétes irányú változás esetén negatív, a két ismérv azonos irányú változása esetén pozitív (Némethné, 1999).

A regressziószámítás révén igyekeztem előre jelezni a vizsgált magyarázó változókból az eredményváltozók várt értékeit. A regressziószámítás az összefüggésekben meglévő sztochasztikus tendenciát vizsgálja, a kapcsolat természetét függvényel írja le (Hunyadi et al., 1997). A regressziószámítás alapmodelljét kétváltozós lineáris regressziónak hívjuk. Ennek értelmében egy függő változó mozgását vizsgáljuk egy független változó függvényében, cél a változók közötti lineáris összefüggés bizonyítása (Sajtos-Mitev, 2007). Feltételezzük, hogy az X-ek (magyarázó változó) és az Y (függő változó) közötti összefüggés kifejezhető függvény formájában, amit az alábbi képlettel lehet leírni:

$$Y = f(X), \text{ több független változó esetén } Y = f(X_1, X_2, \dots, X_i)$$

Az alábbi feltételeknek kell teljesülniük a regressziós modell vizsgálata során:

1. Az outliereket meg kell határozni a vizsgálatban, azaz a kiugró adatokat ellenőrizni kell. Kiugró adatoknak nevezzük azokat az adatokat, amelyek jelentősen különböznek a többitől.
2. A változók között nem lehet multikollinearitás. A multikollinearitás úgy értelmezhető, hogy a magyarázó változók bizonyos mértékben hatnak egymásra, közöttük korrelációs kapcsolat van. Tökéletes esetben a magyarázó változók korrelálatlan rendszert képeznek. Ez esetben a regressziós becslés egyszerűvé válik és a paraméterek értelmezése probléma nélküli, hiszen minden változó csak saját magát képviseli a regresszióban. A multikollinearitás esetében a paraméterek értelmezése megnehezedik, mivel az egyes magyarázó változók hatásait nem lehet egyértelműen szétválasztani (Hunyadi-Vita, 2002).
3. Homoszkedaszticitásnak kell jelen lennie. A heteroszkedaszticitás használhatatlanná teszi a tesztek eredményét, ezért szükséges formálisan tesztelni a heteroszkedaszticitás jelenlétét. A szakirodalom értelmében a White-próba ajánlott a leginkább a tesztelés

elvégzéséhez (Ramanathan, 2003). White teszt esetében, ha nagyon kicsi a p-érték akkor van heteroszkedaszticitás.

4. A hibatagoknak normális eloszlásúnak kell lenniük. A normalitás ellenőrzésének azért van kiemelkedő jelentősége, mert erre az eloszlási eredményre épülnek az intervallumbecslések és a tesztek. Amennyiben a maradékok normalitására vonatkozó feltétel nem teljesül, az intervallumbecslések és tesztek hibás eredményt adhatnak. Akkor nem normál eloszlásúak a hibatagok, ha a normalitási teszt p-értéke nagyon kicsi (Hunyadi-Vita, 2002).

A **varianciaanalízis** segítségével a csoportokon belüli szórást vettem össze a teljes minta, valamint a csoportok közötti szórás mértékével. A csoportok hatását a belső és a külső szórás aránya mutatja meg. Amennyiben a csoportok közötti eltérés jelentősebb, mint a csoport(ok)on belüli heterogenitás, akkor az SZJA kulcsok hatását nem tekinthetjük véletlennek.

A **keresztábla-analízis** során arra kerestem a választ, hogy két vagy több változó gyakorisági megoszlása között van-e kapcsolat. A keresztábla elemzés a kérdőívben szereplő nominális és ordinális változók közötti összefüggés vizsgálatára alkalmas. A változók közötti összefüggések meghatározására leggyakrabban a Pearson-féle Khi-négyzet (X^2) statisztikát szokták használni, mely a két változó összefüggésének statisztikai szignifikanciáját méri. A keresztábla-elemzés nullhipotézise az, hogy nincs összefüggés a vizsgált változók között (Sajtos-Mitev, 2007). A megfigyelt (tényleges) és az elvárt értéket összevetve, dönthetünk arról, hogy a nullhipotézist elfogadjuk, vagy elvetjük. Ha elvetjük, akkor az azt jelenti, hogy szignifikáns kapcsolat van a vizsgált változók megoszlásai között. Ha bebizonyosodik, hogy szignifikáns az összefüggés, a kapcsolat erősségét különböző mutatókkal lehet mérni. Nominális skálánál célszerű a Cramer-féle V együtthatót alkalmazni, mert egyrészt könnyen értelmezhető, másrészt bármilyen méretű keresztáblánál alkalmazható módszer. Az értéke 0 és 1 között mozog, ahol a 0 azt jelenti, hogy a változók függetlenek egymástól, míg az 1 azt, hogy a változók teljes mértékben függenek egymástól (Kassai, 2012).

A kutatás során **klaszteranalízis** alkalmazására is sor került az EUROSTAT adatbázisából rendelkezésre álló, az összes államháztartási és személyi jövedelemadó bevételeket bemutató változók közreműködésével annak érdekében, hogy a megfigyelési egységeket homogén

csoportba rendezem (Sajtos-Mitev, 2007). A vizsgált változók metrikus skálán mérhetők, éppen ezért az elemzésben a Ward-féle hierarchikus eljárás került használatra.

3. Kutatási eredmények, új és újszerű tudományos eredmények

Az értekezés bevezetésében megfogalmazott célkitűzések figyelembevételével, kutatásaim alapján az új és újszerű tudományos eredményeimet az alábbiakban foglaltam össze:

T1. A földrajzilag egymás közelében elhelyezkedő országok SZJA rendszereiket valóban egymáshoz közelítik. Az egykulcsos SZJA rendszer gazdasági növekedésre és adóbevételekre gyakorolt hatása a feldolgozott szakirodalmak szintetizáló jellegű elemzése alapján nem a várakozásoknak megfelelően alakult. Az SZJA reform végrehajtása után az adómorálban bekövetkezett változás nem minden esetben hozott tartós javulást. Az adózói jogkövető magatartás átmeneti javuló és gyengülő tendenciája is megfigyelhető a közép-kelet európai országok tekintetében. A gazdasági növekedés és az egykulcsos SZJA rendszer alkalmazása között nincsen egyértelműen kimutatható kapcsolat. **A hipotézis részben igazolódott.**

Az egykulcsos személyi jövedelemadót először Észtország és Litvánia vezette be 1994-ben. A szomszédos Lettország 1995-ben követte őket az egykulcsos személyi jövedelemadózás alkalmazása tekintetében. Oroszország 2001-ben hajtotta végre az adóreformot. Régióinkban elsőként Szlovákia (2004) alkalmazta, amit aztán Románia (2005) követett. Csehország és Bulgária 2008-ban tért át az egykulcsos adórendszerre, ami a munkát terhelő adók csökkentésében megnyilvánuló adóverseny kibontakozásának konkrét jele volt a térségben (Horváth-Paragi, 2011). Vizsgáltam az egykulcsos személyi jövedelemadózást alkalmazó közép-kelet európai országok GDP arányos SZJA bevételeinek alakulását a bevezetés előtti évben és az azt követő 10 évben. Elemzésem során arra a megállapításra jutottam, hogy a vizsgált időszak alatt csak Litvániában és Lettországban javult tartósan az adómorál az SZJA bevételeket illetően, az egykulcsos SZJA bevezetése után Romániában átmeneti javulás tapasztalható, viszont Észtország, Szlovákia, Bulgária és Csehország adómorálja tartósan gyengült az SZJA reform végrehajtása után.

T2. Az egykulcsos SZJA rendszerre áttérő közép-kelet európai országok a nyugat-európai országokkal összevetve nem rendelkeztek kimondottan magas SZJA kulccsal a reform végrehajtása előtt. **A hipotézis részben igazolódott.**

Arra a megállapításra jutottam, hogy az egykulcsos személyi jövedelemadózási módszerre áttérő országok áttérés előtti SZJA mértéke nem haladja meg a vizsgált országok átlagos SZJA terhelés mértékét. Ez azt jelenti, hogy az egykulcsos személyi jövedelemadózási módszert bevezető országok nem rendelkeztek kimondottan magas SZJA kulccsal, sőt inkább átlagos vagy átlag alatti SZJA terhelésű országok kategóriájába tartoztak. A bevezető országoknál sokkal magasabb SZJA kulccsal rendelkezett például Belgium, Finnország, Ausztria és Dánia.

T3. A személyi jövedelemadó kulcsok növelése a belső keresletet visszafogja. Nem véletlen jelenség tehát az, hogy a 2008-2009-es válság hatására a fejlett gazdaságú országokban jellemzően a belső fogyasztás visszaesése mellett a lakossági megtakarítások volumene nem csökkent, hanem emelkedett. Természetesen a belső kereslet csökkenése nem csupán az adórendszer által befolyásolt, hanem egyéb tényezők például a bankrendszer kockázattűrő képességének csökkenése miatt bekövetkező hitelaktivitás visszaesése is jelentős mértékben hat rá. Bizonyítást nyert, hogy a személyi jövedelemadó kulcsok növelése visszafogja a gazdasági növekedést, a belső kereslet visszaesésén keresztül. Ugyanakkor kutatásaim során nem nyert igazolást, hogy a személyi jövedelemadó terhelésnek hatása van az import volumenének alakulására. **A hipotézis részben igazolódott.**

2002-2011. között a vizsgált adatállományra időbeni folyamatként tekintettem. Megállapítom, hogy a GDP arányos SZJA bevétel egyik évben sem volt szignifikáns az import változóval. A belföldi kereslet viszont 2002-től 2008-ig szignifikáns kapcsolatban volt az SZJA bevétellel. Elemzésem során kimutattam, hogy az SZJA kulcs mindössze két évben (2003-2004.) volt szignifikáns kapcsolatban az import változóval, az SZJA kulcs viszont ismét 2002-2008. években gyakorolt hatást a belföldi keresletre. A paraméterek alapján állítható, hogy 2002-2009. között 1%-nyi SZJA kulcs változás, mintegy 0,4%-al kevesebb belföldi keresletet és mintegy 0,2-0,9%-al kevesebb importot eredményezett. Kimutattam, hogy 1%-nyi GDP arányos SZJA bevétel változás megközelítőleg 0,7-0,8%-al alacsonyabb belföldi kereslettel jár együtt.

T4. Igazolódott, hogy a személyi jövedelemadó terhelés változtatása összefüggést mutat a foglalkoztatottság alakulásával, viszont nem a várakozásoknak megfelelő formában. Magasabb SZJA kulcsok mellett a foglalkoztatottság nőtt az Európai Unió államokban. Bizonyítást nyert tehát, hogy a foglalkoztatottsági mutatókat az SZJA rendszer jellege nem meghatározó mértékben képes csak befolyásolni. Igazoltam, hogy az SZJA kulcsok mértéke és a foglalkoztatottsági ráta között gyenge a kapcsolat.

Megállapítottam, hogy az SZJA kulcsok növekedése a megtakarítási hajlandóságra pozitív hatást gyakorol. Ez kapcsolatban van a belső kereslet visszaesésével. **A hipotézis részben igazolódott.**

Megállapítom, hogy a GDP arányos SZJA bevétel mindössze 2006 és 2008. között nem volt szignifikáns kapcsolatban a foglalkoztatottság változóval. A GDP arányos megtakarításra viszont 2009. évtől nincs hatással a GDP arányos SZJA bevétel. Kutatásom során kimutattam, hogy az SZJA kulcs mértéke csak 2010-ben és 2011-ben volt hatással a foglalkoztatottságra, míg a GDP arányos megtakarítás 2002-2006-ig volt szignifikáns az SZJA kulccsal. Megállapítom továbbá, hogy 1%-nyi SZJA kulcs növekedés nagyjából 0,2%-os növekedést okoz a foglalkoztatottságban. Az SZJA kulcs változás 2002-2007. évek között, szintén, mintegy 0,2%-os GDP arányos megtakarítás növekedéssel jár együtt. Megállapítom, hogy 2002 és 2011. között 1%-nyi SZJA bevétel-többlet mintegy 0,4-0,5%-os GDP arányos megtakarítás többlettel és mintegy 0,5%-os foglalkoztatottság emelkedésével jár együtt.

T5. A progresszív személyi jövedelemadó rendszert alkalmazó országok meghatározó hányada az alacsony jövedelemcentralizációt alkalmazó országok közé tartozik, vagyis az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer nem jelent automatikusan alacsonyabb jövedelemcentralizációt. A legmagasabb és a legalacsonyabb jövedelemkoncentrációt felmutató ország csoportokban egyaránt a progresszív személyi jövedelemadó rendszert működtető országok vannak többségben. **A hipotézis igazolódott.**

A klaszter-analízis során megvizsgáltam, hogy a klasztert alkotó országok GDP arányos államháztartási bevétele és személyi jövedelemadó bevétele átlagosan mennyi, hogy ezzel lehessen jellemezni a klaszterek egymástól való eltéréseit. A GDP arányos államháztartási bevételek valamint a – szintén GDP arányos – személyi jövedelemadó bevételek alapján kialakított struktúra három klaszterbe sorolja az országokat.

A klaszterek alakulása:

- 1-es klaszter: Ausztria, Belgium, Dánia, Finnország, Franciaország, Lettország, Magyarország, Olaszország, Svédország
- 2-es klaszter: Bulgária, Ciprus, Csehország, Észtország, Írország, Lengyelország, Litvánia, Málta, Románia, Spanyolország, Szlovákia
- 3-as klaszter: Egyesült Királyság, Görögország, Hollandia, Luxemburg, Németország, Portugália, Szlovénia

Az első csoportban, ahol a személyi jövedelemadó bevételek részaránya közepes nagyságúnak mondható két egykulcsos személyi jövedelemadózást alkalmazó Európai Unió tagország szerepel. A második klaszterben, hat tagország található. A harmadik csoportban nincsen egykulcsos személyi jövedelemadózási rendszert alkalmazó ország.

Megállapítom, hogy a legerősebb jövedelemkoncentrációt alkalmazó országok (1. klaszter) valamint a legalacsonyabb jövedelemkoncentrációt alkalmazó államok (3. klaszter) között is döntően progresszív személyi jövedelemadó rendszert alkalmazó országokat találunk.

A klaszterek létrehozása során az is bizonyosságot nyert, hogy a 2004-ben készült és az EPC által kiadott és azóta nem aktualizált tanulmány jóléti modell besorolásai jórészt továbbra is helytállóak, de bizonyos államok esetében átsorolás válhat szükségessé. A skandináv és kontinentális modellbe sorolt államok döntő többségben az 1-2- es klaszterben helyezkednek el, míg a liberális-mediterrán modellbe sorolt államok a 3 klaszterben kapnak helyet.

T6. Kérdőíves felmérésem alapján igazoltam, hogy az alacsonyabb jövedelemkategóriák felé haladva a progresszív személyi jövedelemadó rendszert támogatók aránya növekszik, de a magasabb jövedelemkategóriákba tartozók között is többségben vannak a progresszív személyi jövedelemadó rendszert támogatók. Progresszív jövedelemadó esetében annak pozitív kommunikációja a közismertebb és elfogadottabb, míg az egykulcsos rendszerek esetén elsősorban politikai oldalról, inkább a negatív tulajdonságok kidomborítása a dominánsabb. A személyi jövedelemadó rendszeren keresztül alkalmazott adókedvezmények, illetőleg az egykulcsos rendszer következtében a magasabb jövedelmű háztartásokban megmaradó magasabb nettó jövedelem direkt módon nem befolyásolja a nagyobb gyermekszám vállalását. Az adórendszerben megjelenő családtámogatási elemek akkor lehetnének hatékonyak, ha az érintettek garanciát kaphatnának arra, hogy a jelenlegi kedvező feltételek rövid és középtávon nem változnak meg. Ehhez az adórendszer stabilitására van szükség. **A hipotézis igazolódott.**

Megfigyelhető az a tendencia, hogy minél alacsonyabb jövedelem kategóriába tartozik a válaszadó, annál inkább a progresszív adózást támogatja. Az alacsony jövedelműek, akiket bizonyosan nem érint a progresszív adózási rendszer többletterhe, támogatják legnagyobb mértékben ezt. Az értékek egyértelműen azt mutatják, hogy minél alacsonyabb a válaszadó jövedelme, annál inkább preferálja a progresszív adózást, vagyis támogatja azt a gondolatot, hogy a jobb anyagi helyzetben lévők erőteljesebben járuljanak hozzá a közös teherviseléshez. A tervezett nagycsalád a közepes jövedelműekre a legjellemzőbb, ezt követi az alacsony jövedelmű kategória és a magas jövedelműek zárják a sort.

Ez azt igazolja, hogy az egykulcsos SZJA rendszer következtében megmaradó magasabb nettó jövedelem direkt módon nem növelik a nagyobb gyermekszám vállalási kedvet. Ez az eredmény arra enged következtetni még, hogy az adózási rendszeren keresztül alkalmazott családi adókedvezmények érdemben nem növelik a népesedést.

4. Következtetések, javaslatok

A javaslatok közvetetten kapcsolódnak a kutatási eredményekhez, mivel a vizsgálataim alapvetően összehasonlító jellegűek és makroszintűek voltak, így a vizsgálati eredményekből történő közvetlen javaslattétel lehetősége erősen korlátozott volt.

Az Európai Unió államainak adatai alapján elvégzett vizsgálatok eredményeképpen a hazai személyi jövedelemadó rendszerrel kapcsolatban az alábbi javaslatokat teszem.

Az egykulcsos adórendszerrel kapcsolatos tapasztalatok még hiányosak a tekintetben, hogy milyen makrogazdasági hatásokat vált ki, mennyiben képes csökkenteni az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer a rejtett gazdaság arányát, valamint, hogy valóban javítja-e az adófizetési hajlandóságot. Az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszert korábban bevezető és tartósan fenntartó országokban a pozitív gazdasági hatások néhány év elteltével már jelentkeztek. Egyes országok adóbevétel növekedésében sok más tényező is szerepet játszott, éppen ezért a levont következtetések csak fenntartással kezelhetők, a későbbiekben felül kell vizsgálni az eredményeket.

Az ország jelenlegi gazdasági helyzetében az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer fenntartása indokolható. A jelenlegi egykulcsos személyi jövedelemadó mértékének további csökkentését viszont nem javaslom, hiszen a költségvetési hiányt esetlegesen csak további adók kivetéssel lehetne pótolni. Ez az irányvonal pedig nem az adórendszer egyszerűsítéséhez vezetne.

Véleményem szerint azonban megfontolásra méltó javaslat lehetne egy mérsékelt progresszív személyi jövedelemadó rendszer kialakítása. Progresszív adózás esetén, elképzelhetőnek tartanám egy 0%-os adókulcs kialakítását bizonyos éves jövedelemszint alatt kedvezményektől és mentességektől függetlenül. Az első kulcs 1 és 5 millió forint jövedelem között 15%, ez 1% pontos csökkentést jelentene a jelenlegi egykulcsos jövedelemadó mértékéhez képest, 5 millió Ft jövedelem felett pedig a mérsékelt progresszív kulcs legmagasabb mértéke 22% lenne. Adóelméleti szempontból összehasonlítva az egykulcsos és progresszív jövedelemadó rendszereket tekintve, mindkét rendszer alkalmazásánál lesz olyan ember, aki rosszul jár, és azt mondja, hogy az adórendszer az ő szemszögéből méltánytalan és igazságtalan. Az egykulcsos adórendszer a szuper-gazdagok javára igazságtalan. IMF adóelméleti szempontból megközelítve, arra a megállapításra jutott, hogy a többkulcsos adórendszer gazdaságilag és társadalmilag is hasznosabb, mint az egykulcsos.

Amennyiben marad az egykulcsos személyi jövedelemadó, úgy szakmailag támogatom az adójóváírás lehetőségét, ez által is segítve a kis jövedelemmel (létfenntartás, minimálbér) rendelkező munkavállalókat.

Javasolom a szociálpolitikai elemek kivételét a jelenlegi adórendszerből. A cél az lenne, hogy a családi adókedvezmény rendszere beépíthető legyen a családtámogatási ellátásokba.

Az adónemek egyre növekvő száma az adórendszer áttekinthetőségét nehezíti, sok kis adónem összevonása, megszüntetése megfontolandó lehetne növekvő SZJA kulcs esetén. Ilyen mérvű adóintézkedések azonban társadalmi tiltakozást válthatnak ki. Értem ez alatt a különböző szociális járulékok adókkal való kiváltását, illetve bizonyos vállalkozásokat érintő adóterhek magánszemélyek adóterhévé való transzformálását. Véleményem szerint, a kis adók célja határozza meg jelentőségüket, azaz azok a kis adók, amelyek valamilyen társadalmi réteg lenyugtatására szolgálnak, valamint rövid távú fiskális célja van (pl. népegészségügyi termékadó - orvosok, és egészségügyi dolgozók bérfejlesztésére fordították az adóbevételt -, magánszemélyek különadója), azokat ki kellene vezetni az adórendszerből. Javaslatom ellen szól, hogy a társadalmi elfogadottság mellett van, hogy a jelenlegi adórendszer minél kevésbé óhajtja adóztatni a magánszemélyeket.

További kutatási feladatként meghatározó jelentőségű lehetne a jövedelmek vizsgálata mérsékelt progresszív személyi jövedelemadóztatás esetén. Ennek tükrében vizsgálni lehetne,

hogy milyen jövedelmi csoportok vállalnak és mennyit a megnövekedett személyi jövedelemadó terhekből. Jövedelmi csoportok alatt a létminimum vagy a minimálbér alatt keresőket, a minimálbér és az átlagbér között keresőket és az átlagbér felett keresőket értem. Itt akár lehetnének különböző jövedelem szintekhez tartozó sávugrások a társadalom igazságérzetének és az adózók méltányos terhelhetőségének függvényében.

Az adórendszer további átalakítása terén egyetértek azon kormányzati törekvéssel, hogy a forgalmi típusú adókra kell összpontosítani a jövedelem típusú adókkal szemben.

Kívánatosnak tartom egy egységes vagyonadó bevezetését, mely nem csak az ingatlanadót foglalná magába. Korábban is történtek kísérletek – ugyan sikertelenül - a vagyonok megadóztatására (luxusadó vagy ingatlanadó). Az Alkotmánybíróság nem a vagyonadó kivethetőségét kérdőjelezte meg, csupán annak mikéntjét. Széleskörű felméréssel és hatástanulmányok alapján kidolgozható lenne egy társadalmilag is elfogadott vagyonadó.

A vagyonadó bevezetése vonatkozhatna nagy értékű ékszerekre, lajstromozott műtárgyakra, értékpapírokra és különleges állatokra is. A revizoroknak szüksége lenne egy közvetlen hozzáférésre a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal adatbázisához. Akár lejelentési kötelezettség is terhelhetné az egyes aukcióműhelyeket, galériákat egy nagyobb vagyontárgy megvétele esetén. Az egyes fogalmak meghatározásánál, hogy mi minősülhetne vagyonnak, célszerű lenne segítségül hívni a szuper gazdag személyek vagyontömegének összetétel vizsgálatát. Kétségtelen azonban, hogy ennek bevezetése hosszas előkészületi munkát igényel és komolyabb társadalmi ellenállásba ütközhet, valamint teljes körű vagyonbevallási kötelezettséggel járna együtt. Adóellenőrzése a külső értékbecslők igénybevételével is megvalósulhatna.

Az adórendszer további átalakítása során javaslom az ingatlanadó újragondolását. Cél lenne az egy, de több százmilliós értékű ingatlan tulajdonnal valamint a több ingatlan vagyonnal rendelkező emberek intenzívebb bevonása a közteherviselésbe.

Azokban az esetekben ahol a lehetséges új adóreformok értékhatárok kialakításához kötődnek számítani kell az erőteljesebb vagyoneltitkolási szándék megjelenésére, hiszen lehet, hogy csak minimális plusz miatt kell majd bizonyos adóalanyoknak adót fizetni az államkasszába.

5. Összefoglalás

Az értekezés mondanivalójának aktualitása két területen vitathatatlan. Az egyik, hogy napjainkban központi elemként kezelt versenyképesség elemei közül az adózás okvetlenül versenyképességi tényezőnek minősül. A kormányzati szektor is azt elemzi, hogy milyen adózási, adójogi intézkedésekkel tudja elérni a kívánt célt. A másik, hogy az SZJA rendszer vizsgálata a családtervezés tükrében az egyik legfontosabb feladat lehet a mai magyar társadalmi-gazdasági helyzetben.

Az értekezés kutatómunkája két fő részből áll: egy elméleti áttekintésből és a primer valamint a szekunder kutatások eredményeinek részletes elemzéséből. Szakirodalmi feldolgozás keretében bemutattam, vizsgáltam, illetve értékeltem az adózás történetét, az Európai Unió adójogát, a jelenlegi európai adózási trendeket különösen fókuszálva arra, hogy milyen megoldásokat alkalmaznak az egyes tagországok a személyi jövedelemadó rendszerek területén. Az elemzés előkészítő fázisában, az adatok, tendenciák objektív értékeléséhez elengedhetetlen volt az összehasonlíthatóság alapját képező jogszabályok, valamint ezek hatásainak az áttekintése. Nagyszámú hazai és nemzetközi szakirodalmi forrásra támaszkodva elhelyeztem Magyarországot a nemzetközi adóversenyben. Áttekintettem a 2011-től életbe lépett hazai személyi jövedelemadó rendszer lényegi elemeit.

Értekezésemben arra a megállapításra jutottam, hogy az adópolitika kialakítása gazdaságpolitikai és társadalompolitikai célok figyelembevételével történik. Az adók a közkiadások és a jövedelmek redisztribúciójának alapját képezik.

A magyar személyi jövedelemadó szabályozás bonyolult, sokszor változik, mindez nehezíti a jogkövető magatartást. Gyakori az évközi változás is, ami a kiszámíthatóságot nehezíti, mindez együttesen gyengíti az adómorált. A különböző időpontokban hatályba léptetett egyes rendelkezések csupán a fiskális politika aktuális célkitűzéseit szolgálják, ezzel gyengítve a törvény egységét, kohézióját, megismerhetőségét. A hazai elvonások aránya a teljes bérköltséghez képest 2009. óta folyamatosan növekedik.

Az Európai Unió 28 tagországa személyi jövedelemadó kulcsának átlaga 38,7%. Megállapítom, hogy a magyar személyi jövedelemadó kulcs mértéke jóval az uniós átlag alatt van. Az Európai Unióban 2013. évben hét tagország alkalmazott egykulcsos személyi jövedelemadó rendszert. Az egykulcsos adózást alkalmazó tagországok közé tartozik Észtország, Litvánia, Lettország, Románia, Bulgária, Csehország és Magyarország. A tagországok részletes elemzése során azt tapasztaltam, hogy a tagállami személyi

jövedelemadó szabályozás, a személyi jövedelemadó mentességek és kedvezmények köre az adott tagállam gazdasági fejlettségén alapul.

Az értekezésben az egykulcsos adórendszer recepció vizsgálata is megtörtént a kelet-európai országok tekintetében. Az egykulcsos adórendszer bevezetésének összes vélt vagy valós hatását az országokra nézve nem volt céлом bemutatni, csupán saját hangsúlyaimmal kísérletet tettem a legfőbb makrogazdasági tényezők alakulásában történő változás bemutatására.

Megállapítottam, hogy az egykulcsos személyi jövedelemadózási módszerre áttérő országok áttérés előtti SZJA mértéke nem haladja meg a vizsgált országok átlagos SZJA terhelés mértékét. Ez azt jelenti, hogy az egykulcsos személyi jövedelemadózási módszert bevezető országok nem rendelkeztek kimondottan magas SZJA kulccsal.

A tagállami személyi jövedelemadó kulcsok növekedése a belföldi keresletet visszafogja, ugyanakkor a megtakarítások GDP arányos értékét növeli. A nettó jövedelemszint csökkenésének hatására a magánszemélyek a fogyasztásukat fogják elsősorban vissza, de a megtakarítások szintjét növelik. Az Európai Unió tagországaiban az összes államháztartási bevételen belül a személyi jövedelemadó bevételek átlagos arányát az uniós tagországban alkalmazott személyi jövedelemadó rendszer érdemben nem befolyásolja.

Kérdőíves felmérésem során azt tapasztaltam, hogy a nettó jövedelem nagysága nem tölt be meghatározó szerepet a tervezett családnagyság kialakításban.

A disszertáció szerzőjének az értekezés témakörében megjelent közleményeinek jegyzéke

2014

Pétervári Zsófia

Az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer hatása a gazdasági jelenségekre Kelet-Közép Európában
KHEOPS Automobil-Kutató Intézet
Megjelenés folyamatban

Pataki László- Pétervári Zsófia

A személyi jövedelemadó terhelés hatása a belföldi keresletre és a megtakarítások alakulására
Tanulmánykötet
Treasury Club
Megjelenés folyamatban

Pétervári Zsófia

Az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer működésének eddigi hazai tapasztalatai kérdőíves felmérés alapján
Online tudományos folyóirat
E-conom
Megjelenés folyamatban

2013

1 Pétervári Zsófia

A hazai adórendszer változásának tendenciái és ezek kapcsolata nemzetközi trendekkel

In: Ferencz Á (szerk.)

Gazdálkodás és Menedzsment Tudományos Konferencia: Környezettudatos gazdálkodás és menedzsment. 1079 p.
Konferencia helye, ideje: Kecskemét, Magyarország, 2013.09.05 Kecskemét: Kecskeméti Főiskola, 2013. pp. 1010-1014.

I-II. kötet.

(ISBN:978-615-5192-19-7 Ö)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

I. kötet: ISBN:978-615-5192-20-3

II. kötet: ISBN: 978-615-5192-21-0

2 Pétervári Zsófia

Az egykulcsos személyi jövedelemadó rendszer összehasonlító elemzése nemzetközi viszonylatban valamint működésének eddigi hazai tapasztalatai kérdőíves felmérés alapján

In: Keresztes Gábor (szerk.)

Tavaszi Szél = Spring Wind: XVI. Tavaszi Szél Konferencia. 659 p.

Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2013.05.31-2013.06.02. Budapest: Doktoranduszok Országos Szövetsége, 2013. pp. 587-601.

1-2. kötet.

(ISBN:978-963-89560-2-6)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

3 Pétervári Zsófia

Adózási trendek az Európai Unióban

In: Székely Csaba (szerk.)

Felelős társadalom, fenntartható gazdaság: Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából. 1157 p.

Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2013.11.13 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, 2013. pp. 626-634.

(ISBN:978-963-334-144-5)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

4 Pétervári Zsófia

Illetékelőleg nélkül

In: Székely Csaba (szerk.)

Felelős társadalom, fenntartható gazdaság: Nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából. 1157 p.

Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2013.11.13 Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, 2013. pp. 1134-1139.

(ISBN:978-963-334-144-5)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

5 Pétervári Zsófia

Adóterhelés nemzetközi viszonylatban

In: Svéhlik Csaba, Huszka Péter (szerk.)

Vállalati és intézményi kihívások a 21. században: Best of KHEOPS 2006-2012. 350 p.

Konferencia helye, ideje: Mór, Magyarország, 2013.04.26 Mór: KHEOPS Automobil-Kutató Intézet, 2013. pp. 26-32.

(ISBN:978 963 89779 1 5)

Link(ek): [Teljes dokumentum](#)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#)

Könyvrészlet/Szaktanulmány/Tudományos

Válogatás a 2006 és 2012 között megrendezésre került KHEOPS Tudományos Konferenciák legszínvonalasabb előadásainak írott verzióiból.

2012

6 Pétervári Zsófia

"Zöld- adók" szerepének elemzése

In: Svéhlik Csaba (szerk.)

VII. KHEOPS Tudományos Konferencia: „Aktuális gazdasági és társadalmi attitűdök Magyarországon”. 318 p.

Konferencia helye, ideje: Mór, Magyarország, 2012.05.16 Mór: KHEOPS, 2012. pp. 104-110.

(ISBN:978-963-87553-9-1)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#), [Teljes dokumentum](#)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

2011

7 Kusztor Gábor, Pétervári Zsófia

Így vallanak adót az "osztrák sógorok"

ADÓVILÁG 2011/13-14: pp. 101-102. (2011)

Folyóiratcikk/Szaccikk/Tudományos

8 Pétervári Zsófia

The social judgement of the tax avoiding behaviour

REGIONAL AND BUSINESS STUDIES 3:(1) pp. 429-434. (2011)

Link(ek): [Teljes dokumentum](#)

Folyóiratcikk/Szaccikk/Tudományos

9 Pétervári Zsófia

Izlandiak, akik valóban a jég hátán is megélnek?

In: Balázs Judit, Székely Csaba (szerk.)

Változó környezet - Innovatív stratégiák: nemzetközi tudományos konferencia a Magyar Tudomány Ünnepe

alkalmából : Sopron, 2011. november 2. : [tanulmányok]. Konferencia helye, ideje: Sopron, Magyarország, 2011.11.02

Sopron:Nyugat-Magyarországi Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar, 2011. pp. 867-876.

(ISBN:978-963-9883-87-1)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

Párhuzamos cím: Shifting environment, innovative strategies : international scientific conference on the occasion of Hungarian Science Days : [publications]

10 Pétervári Zsófia

Psychology of tax avoidance in the survey of the slump

In: Assoc Prof Dr Raya Madgerova, Prof. Dr. Chavdar Nikolov, Assoc. Prof. Dr. Georgi L. Georgiev, Assoc. Prof. Dr.

Ludmila Ivanova, Chief Assist. Prof. Dr. Julieta Trifonova, Assist. Prof. Ilinka Terziyska (szerk.)

Second International Conference for PhD Candidates: Economics, Management and Tourism. 484 p.

Konferencia helye, ideje: [hiányzó városnév], Bulgária, 2011.05.06-2011.05.08. Blagoevgrad: pp. 70-75.Second

International Conference for PhD Candidates - Economics, Management and Tourism

Egyéb konferenciaközlemény/Konferenciaközlemény/Tudományos

11 Pétervári Zsófia

A falusi vendéglátás adózási kérdései

In: Darabos Ferenc (szerk.)

Kincs, ami van: Fókuszban az egészségturizmus. Konferencia helye, ideje: Győr, Magyarország, 2011.04.11-

2011.04.12. Győr: Nyugat-magyarországi Egyetem, 2011. pp. 236-238.

(ISBN:978-963-7287-26-8)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

12 Pétervári Zsófia

A vagyon adóztatása Magyarországon

In: Darabos Ferenc (szerk.)

Kincs, ami van: Fókuszban az egészségturizmus. Konferencia helye, ideje: Győr, Magyarország, 2011.04.11-2011.04.12. Győr: Nyugat-magyarországi Egyetem, 2011. pp. 239-246.

(ISBN:978-963-7287-26-8)

Befoglaló mű link(ek): [OSZK](#)

Könyvrészlet/Konferenciaközlemény/Tudományos

2010

13 Pétervári Zsófia

A munkát, fogyasztást, tőkét terhelő adóbevételek megoszlása az Európai Unió tagállamaiban

ADÓVILÁG 2010:(05) pp. 40-41. (2010)

Folyóiratcikk/Szaccikk/Tudományos